

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/39/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121451473
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6121451473.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti ODU - trade s. r. o., Športová 8420/21, Žilina, IČO: 50 350 421, zastúpenej advokátskou kanceláriou MÚDRY & MINÁRIKOVÁ advokátska kancelária s. r. o., Palackého 6403, Trenčín, IČO: 52 418 219, proti žalovanej obchodnej spoločnosti MMOLI s.r.o., Ostratice 45, IČO: 50 567 217, zastúpenej advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s.r.o., Suché mýto 1, Bratislava, IČO: 50 735 764, o zaplatenie 2 697 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. PE-3Cb/10/2021, o odvolaní žalovanej v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cob/95/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 16Cob/3/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cob/95/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici písomným podaním zo 22. augusta 2023 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne podľa § 40 v spojení s § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „CSP“), na rozhodnutie o príslušnosti majúce za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Trenčíne. K dôvodom predloženého nesúhlasu, poukazom na zákon č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z., ustanovenie § 471c CSP a dôvodovú správu k nemu, usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, doručené súdom Slovenskej republiky 10. mája 2023, ustanovenia § 34 ods. 2 a § 36 CSP a články 3 a 4 CSP vyslovil, že ak v čase začatia odvolacieho konania. t. j. podania odvolania, príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní bol Krajský súd v Trenčíne, takto určená príslušnosť trvá aj po dátume 31. máj 2023 a takto určenú príslušnosť nie je možné zmeniť ani podľa princípu okamžitej aplikability. Podľa odvolacieho súdu preto postúpenie veci z príslušného krajského súdu v odvolacích konaniach začatých v súlade s právnou úpravou účinnou do 31. mája 2023 inému odvolaciemu súdu bez

toho, aby takéto výslovné zákonné zmocnenie obsahovalo prechodné a záverečné ustanovenie CSP, je v rozpore so zásadou perpetuatio fori podľa § 36 ods. 2 CSP. Na základe výkladu zohľadňujúceho účel, zmysel a cieľ zákona č. 150/2022 Z. z. meniaceho CSP v súvislosti s reformou súdnej mapy, ako aj z dôvodu zachovania právnej istoty, princípov zákonného sudcu a absencie osobitného splnomocnenia na prechod tzv. starých odvolacích konaní na nové súdy, odvolací súd vyslovil názor, že funkčne a kauzálnu príslušnosť súdom na prejednanie odvolania podaného do 31. mája 2023, t. j. v odvolacom konaní začatom a právoplatne neskončenom do 31. mája 2023, je v danom prípade Krajský súd v Trenčíne podľa predpisov platných a účinných do 31. mája 2023.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Trenčíne, podľa § 43 ods. 2 CSP, dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením nie je dôvodný.

3. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

4. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

5. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

7. Podľa § 22 CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

8. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

9. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

10. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do

otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

11. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Podľa § 3 ods. 6 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zákon č. 371/2004 Z. z.“], sídlom Krajského súdu v Trenčíne je mesto Trenčín; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Prievidza, b) Okresného súdu Trenčín.

14. Podľa ust. § 18l ods. 1 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z. (Prechodné ustanovenia k úpravám sídiel a obvodov okresných súdov), výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Bánovce nad Bebravou a Okresného súdu Partizánske na Okresný súd Prievidza.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Partizánske rozsudkom z 26. mája 2022 č. k. 3Cb/10/2021-87, v znení opravného uznesenia Okresného súdu Partizánske z 24. apríla 2023, č. k. 3Cb/10/2021-139, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel. Voči rozsudku žalovaná dňa 29. júla 2022 podala elektronickým podaním odvolanie, ktoré bolo súdom prvej inštancie dňa 13. januára 2023 predložené Krajskému súdu v Trenčíne ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Trenčíne o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023 (ďalej aj „súdna reforma“), skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní (§ 40 veta pred bodkočiarkou CSP), postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „novela“), ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávnych sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

17. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

13. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie obsiahnuté v § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Predmetné

prechodné ustanovenie ale neupravuje zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle zahrnúť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak obdobne, ako v prípade § 470 ods. 4 CSP.

14. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP potrebné aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

15. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, kedy okresným súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je okresný súd vymedzený v § 22 písm. d) až h) CSP. V tomto prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Považská Bystrica, teda okresný súd, ktorý bol v rámci súdnej reformy zrušený a jeho obvod spadá do obvodu Okresného súdu v Trenčíne podľa § 2 ods. 31 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý okresný súd patrí do obvodu Krajského súdu v Trenčíne podľa § 3 ods. 6 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

16. Najvyšší súd vychádzajúc z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa..., kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch, ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania, za súčasnej absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu, dospel k záveru, že § 34 ods. 2 CSP je potrebné od 1. júna 2023 aplikovať aj v takom prípade, keď okresný súd rozhodujúci obchodnoprávny spor v prvej inštancii nie je jedným z okresných súdov vymedzených v § 22 písm. d) až h) CSP. Preto pokiaľ súdom rozhodujúcim v prvej inštancii je Okresný súd Partizánske, ktorý patrí do obvodu Krajského súdu Trenčín, je potrebné aplikovať § 34 ods. 2 písm. a) CSP a príslušným na konanie o odvolaní je Krajský súd v Banskej Bystrici.

18. Najvyšší súd si je vedomý zložitosti otázok vyvolaných novelou a nejednoznačností až rozporností novej právnej úpravy. Zvažujúc aj prísne formalistický výklad (kde okresnými súdmi podľa § 34 ods. 2 CSP by bolo potrebné vnímať jedine okresné súdy vymedzené v § 22 písm. d) až h) CSP), ktorý by zapríčinil dvojkoľajnosť posudzovania funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, najvyšší súd uprednostnil výklad, ktorý rešpektuje účel prijatej novely a zabezpečí jednotné posudzovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch za účinnosti novely. Najvyšší súd aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy Civilné sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

19. Najvyššiemu súdu je známy aj právny názor (prezentovaný najmä Krajským súdom v Banskej Bystrici), podľa ktorého sa má v súvislosti s novelou uplatňovať zásada dokončenia vecí na súdoch príslušných podľa predpisov do 31. mája 2023 s výnimkou výslovne upraveného prechodu výkonu súdnictva v osobitnom predpise, pričom zmenu funkčnej príslušnosti nie je možné stotožňovať s prechodom výkonu súdnictva. Výkladom § 471c CSP, ktorý nezohľadňuje aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, nie je zachovaný účel reformy súdnej mapy vykonaný novelou. Podľa tohto právneho názoru je zároveň funkčnú príslušnosť podľa § 34 ods. 2 CSP potrebné vnímať ako kauzálnu príslušnosť, ktorú je možné považovať za poddruh miestnej príslušnosti.

20. Najvyšší súd k tomuto právnenému názoru zdôrazňuje, že nemožno jednotlivé druhy príslušnosti súdu, ktoré Civilný sporový poriadok upravuje, stotožňovať alebo vnímať ako poddruhy inej príslušnosti. Uvedenému nezodpovedá právna úprava. Skutočnosť, že kauzálna príslušnosť má prioritnú povahu voči ostatným druhom príslušnosti (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2019, sp. zn.

5Ndob/2/2019) neznamena, že by ju bolo možné vnímať ako poddruh inej príslušnosti. Pri výklade prechodného ustanovenia § 471c CSP preto nemožno dospieť k záveru, že by v ňom bolo skryto (v rámci vecnej alebo miestnej príslušnosti) zahrnuté aj zachovanie kauzálnej príslušnosti.

21. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Naopak, Krajským súdom v Banskej Bystrici prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane krajských súdov. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

22. Pri faktickom prechode výkonu súdnictva, ku ktorému dochádza zmenou funkčnej príslušnosti v odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, najvyšší súd uvádza, že krajský súd je povinný skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP). Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré v rámci novely prijaté nebolo.

23. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy najvyšší súd poukazuje aj na obdobné názory vyslovené najvyšším súdom v uznesení z 28. júna 2023, sp. zn. 6Ndc/19/2023 a náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2023, sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Totožné závery, aké prijal najvyšší súd v tomto rozhodnutí, boli zároveň už prijaté aj v uznesení najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo, na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporalít novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

24. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne nie je dôvodný. Na konanie a rozhodnutie o odvolaní je preto príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.